

Silent Spring.

Het is dit jaar 60 jaar geleden dat Rachel Carson haar beroemde boek 'Silent Spring' schreef. We hebben er echter niet veel van geleerd. DDT is vervangen door organofosfaten, die weer door neonicotinoïden en nu de semi-neonicotinoïden, maar er is geen wezenlijke verandering. Nog steeds is de industriële landbouw met een hoog pesticiden gebruik de leidende vorm van landbouw in Nederland. En zien we de 'Silent Spring' in haar volle omvang. De biodiversiteit is ingestort, met een voorname rol voor pesticiden¹. En onze landbouwgebieden fungeren als een soort van 'zwart gat' voor natuurlijke organismen. We moeten afscheid nemen van deze vorm van landbouw; de alternatieven, geïntegreerde teelt en biologisch staan klaar.

Kosten afgewenteld op de samenleving.

Economisch gezien is het gebruik van pesticiden onbegrijpelijk. Miljarden euro's schade voor de mens (stijgende kosten chronische ziektes; verlies kwaliteit van leven) en milieuvernietiging worden voor lief genomen. Een schade die niet door de fabrikant of gebruiker wordt betaald, maar door de samenleving. Een nieuw rapport² stelt vast dat de kosten voor de samenleving in Europa bij het gebruik van pesticiden 2,5x hoger zijn dan de opbrengsten voor de sector. Een berekening die nog vele soorten moeilijk berekenbare schade, zoals die aan de biodiversiteit, buiten beschouwing laat. **Voorstel:** start met een pesticiden heffing om de kosten te leggen waar die horen en te voorkomen.

De dossiers, de bakker keurt z'n eigen brood.

Ongelofelijk maar waar, de industrie test z'n eigen producten. Dat vraagt om fraude als het om zulke enorme potentiële winsten gaat. En, inderdaad, er was massale fraude in de jaren -80. Als remedie hebben de autoriteiten een certificaat³ verplicht gesteld. Dit GLP-certificaat eist administratie, maar of daar fraude en manipulatie mee is te voorkomen, blijft de vraag. In het geval van Glyfosaat is duidelijk geworden dat Monsanto de data heeft gemanipuleerd. Het is ook makkelijk om onwelgevallige uitkomsten geheim te houden of een beter meewerkend testlaboratorium uit te zoeken. **Voorstel:** Nederland gaat in Europa pleiten voor een onafhankelijk testregime.

Europese toelating, onafhankelijke wetenschap telt nauwelijks mee.

De toelating moet gebaseerd zijn op een wetenschappelijke beoordeling⁴. Een EFSA richtsnoer⁵ bepaalt echter dat de data van de industrie meer betrouwbaar zijn dan de research van onafhankelijke wetenschappers. En dat het werk van academici genegeerd kan worden. De systematiek is ontworpen door 3 medewerkers van BASF⁶. Daarmee wordt het politieke besluit uit 2009 om onafhankelijke literatuur mee te nemen bij de beoordelingen ondermijnd. Zelfs in de huidige herziening van Glyfosaat wordt van de ca. 7000 onafhankelijke studies die er zijn, maar 0,4% 'betrokken' bij de beoordeling⁷, en uiteindelijk niet eentje daarvan als 'key study' beschouwd. Het oordeel rust dus weer voor 100% op de door de industrie gesponsorde studies. **Voorstel:** Nederland pleit er in Brussel voor dat onafhankelijke literatuur even zwaar wordt gewogen als de studies van de industrie.

¹ Francisco Sánchez-Bayo, Kris A.G. Wyckhuys, Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers, *Biological Conservation* 232 (2019) 8–27

² <https://lebasic.com/en/pesticides-a-model-thats-costing-us-dearly/>

³ GLP, Good laboratory Practice, een systeem waar alles geregistreerd moet worden bij testen met proefdieren.

⁴ Verordening 1107/2009, artikel 4.1 – in het licht van de stand van de wetenschappelijke kennis

⁵ <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/2092>

⁶ Klimisch, H.J.; Andreae, M.; Tillmann, U. (1997). "A Systematic Approach for Evaluating the Quality of Experimental Toxicological and Ecotoxicological Data". *Regulatory Toxicology and Pharmacology*. **25** (1): 1–5.

⁷ <https://www.generations-futures.fr/actualites/evaluation-glyphosate-biais/>

Europese richtsnoeren, en opnieuw de bakker keurt z'n eigen brood.

De Europese pesticiden wetgeving is lang niet slecht. Dat is vooral te danken aan de betrokkenheid van het EU parlement. Dat wilde haar burgers beschermen. De pesticiden industrie heeft toen, heel slim, besloten zich te richten op de invulling van de regels. Met hun uitpuilende beurzen en ingehuurde experts, helaas ook diverse vanuit 'Wageningen', zijn ze daar behoorlijk goed in geslaagd. De Europese richtsnoeren komen bijna allemaal uit de koker van de industrie en leiden er toe dat de pesticiden vaak toch 'veilig' zijn⁸. Veel wetenschap komt daar doorgaans niet bij te pas. Het zijn experts in panels van EFSA met hun visies en 'toevallig' hebben industrie-gelieerde experts zich hier massaal voor aangemeld. Wat krom is wordt recht gepraat. Bijv. als alle insecten dood blijken te gaan door een bespuiting, nemen de experts aan dat dat niet erg is omdat ze het volgend jaar wel terug komen ('recovery' heet dat). Zonder enig wetenschappelijk bewijs te leveren. Als in dierstudies schildkliertumoren voorkomen als gevolg van blootstelling aan een pesticide wordt gezegd dat die 'knaagdier specifiek' zijn, niet relevant voor de mens en veilig. **Voorstel:** Nederland pleit in Brussel voor herziening van alle richtsnoeren door wetenschappers zonder enige band met de industrie.

Nederlands beleid onzichtbaar.

Geen 50% reductie van pesticiden in het nieuwe regeerakkoord, geen 25% biologische landbouw, geen heffing op pesticiden, geen verplichting alternatieven toe te passen. Maar wel "*We intensiveren de ingezette omslag naar geïntegreerde gewasbescherming...* ", met de suggestie dat we op de goede weg zijn. Recent is nog weer eens aangetoond dat een dergelijke omslag niet terug te vinden is in de cijfers. Die tonen een stijgende vervuiling aan⁹. **Voorstel:** Nederland neemt alle Europese doelstellingen 1:1 over en gaat over tot verplichte invoering van geïntegreerde landbouw.

Nederland ontwijkt afgesproken vervanging.

De Verordening (art.50) bepaalt dat de meest giftige pesticiden vervangen moeten worden. Dat zijn er op dit moment zo'n 55 van de 500. Nationaal moet daarom een "vergelijkende analyse" worden uitgevoerd met alternatieven. Het Ctgb ondermijnt deze bepaling echter door het bestrijden van resistentie voorrang te geven op vervanging. Een procedure gevoerd door PAN Europe over het middel Tavas met twee te-vervangen stoffen is daarvan een illustratie. Voor de te-bestrijden onkruidsoort (dicotylen) in aardappelen waren al 15 verschillende pesticiden beschikbaar, maar het Ctgb oordeelde dat nr. 16 toch nodig was om resistenties tegen pesticiden te kunnen bedwingen. Het feit dat al 38% van de aardappeltelers mechanische onkruidbestrijding toepast¹⁰, uiteraard de superieure manier om resistenties te bedwingen, deed niet ter zake. En zo is er nog niet één stof vervangen door het Ctgb. Het instrument 'vervanging' is omgebogen naar 'meer toelating'.

Nationale toelating; Ctgb geen zelfstandige, wetenschappelijke rol.

Het Ctgb kent dezelfde gebreken als de Europese toelating met het gebruik van de richtsnoeren van EFSA die vaak weinig wetenschappelijk zijn of met de realiteit te maken hebben. Het Ctgb zelf beschikt bovendien over weinig experts; bij milieutoxicologie ontbreken zelfs erkende toxicologen¹¹. Dan heeft het ministerie ook nog een flinke vinger in de pap door voor het Ctgb te besluiten of een richtsnoer al dan niet gebruikt mag worden. De samenstelling van het Ctgb, directie zowel als college, is niet neutraal. **Voorstel:** Maak het Ctgb geheel los van het ministerie en zorg voor onafhankelijke experts in de organisatie en college.

Hans Muilerman, Pesticide Action Network Europe, 12.1.2022.

⁸ Zie PAN Europe rapport [Writing IOR](#)

⁹ <https://www.pan-netherlands.org/3024-2/>

¹⁰ <https://www.clo.nl/indicatoren/nl058301-mechanische-bestrijdingsmethoden-in-de-landbouw-per-gewas>

¹¹ <https://www.ctgb.nl/over-ctgb/documenten/rapporten/2018/12/18/rapport-internationale-visitatiecommissie-2018>